Van het jaar 1420 - 1429

Jaar1420 - Een nieuwe abt

De abt **Jean de Bliecquère,** die het klooster van Sint Bertin bestuurde van 1407 tot 1420, liet dit klooster achter in goede doen. Hij had immers heel wat van de schulden kunnen wegwerken. In 1420 werd hij opgevolgd door **Alard Trubert** die tot 1425 abt was.

Op **21 mei 1420** *werd in Troyes een verdrag afgesloten, waardoor de Engelse koning, erfgenaam werd van de Franse kroon.*

Dit had echter een onverwacht gevolg. De latere vorst **Karel VII** *– van troonsopvolging uitgesloten, eigende zich na de dood van Karel VI (1380 – 1422) de koninklijke waardigheid toe, ging de oorlog aan met de Engelsen en won uiteindelijk.*
Als directe erfgenaam van de feodale bezittingen van de graven van Vlaanderen, zag de hertog van Bourgondië **Filips de Goede** *(1419 – 1467) zich door het verdrag van Troyes in het bezit van de Sommesteden.*
Toen Filips de Goede tot de ontdekking kwam dat daar pro-Fransgezinde verzetgroepen actief werden, greep hij militair in.

Op **30 augusuts 1421** *kwam het in Mons en Vineu tot een gewapend treffen tussen Bourgondische troepen en Fransgezinden. De eerste moesten aanvankelijk zich tot Abbeville terugtrekken maar gingen in de tegenaanval en sloegen hun tegenstanders uiteen.*
Gesteund door Engels eenheden kon de Bourgondische stijdmacht hierdoor tweemaal terreinwinst boeken.

Despars schrijft daarover:
Int beghinsel van den jaere XIIIIc ende XX, nam die hertoghe Philips van Bourgoengnen, grave van Vlaenderen, eenighe casteelen ende sloten inne omtrent die stede van Troyene, in Champaengnen, … Gedeurende welcke wapninghe, zo arriveirde daer uytter stede van Rouan, deur Pontoiese, Saint Denis ende Pontcharenton, die coninck Heyndrick van Inghelant, die zesde van dier name, met XVI duysent mannen van wapenen, ende trauwde der corts daer naer vrau Cathelyne, die joncste dochtere van den coninck Charles van Vranckerycke…

Philips de Goedevan Bourgondië

Dat had als gevolg dat er een sterke aliantie kwam tussen Engeland en Frankrijk, tegen Philips de Goede van Bourgondië, waaronder Vlaanderen viel.

Hendrik VI van Engeland

In juni **1421** *startte ¨hilips de Goede het beleg van Saint Riqier maar moest dit afbreken om zuidwaarts van de Somme op te treden. Dat leidde op 10 augustus 1421 tot het gevecht van Mons en Vimeu.*

Charles VII – koning van Frankrijk

In het '"Memorieboek van Ghent' schrijft men daarover:

Item, in ’t selve jaer, den XXX Ougstmaent, soo was eenen grooten strijt te Sente Ryhiers,in Vranckryck, ende daer was den hertogh Philips ghevanghen, maer hy was seer corts daer naer weder verlost van de Vlaminghen ende daer waren vele Vlaminghen rudders ghemaeckt.
Philips de Goede mocht dus de Vlamingen dankbaar zijn.
In **1422** *stierf zowel Hendrik VI van Engeland als Charles van Frankrijk*

D’hoop[1] *schrijft:*
Op de 17de mei **1423** *koopt* Jan VandenHede *grond te Poperinghe:*

Jean VandenHede heeft gecocht jeghen Jacob Crupin, hoep v gemete en haelf lants liter meer of min, ligghende in den Hamhouck in VI paerselen, omme XII pond groete en haelf den hoep, tgoet vorseit gehaelmt over erve, ende metten laste XIIII deniers jaers up 1 gemet langs ligghende in Michiel Leidinoest hoef, besten huer, int jaer ons heren M CCCC XXIII den XVIIden dach in meye. **D’Hoop** nr. 161

1423 – *Despars schrijft:*
Ende in de maent van octobre daer naer eerst commende, wasser zulck een overlvoedigheit van ryenwatere in Vlaenderen, dat die reviere van der Leye te Ghendt over die reviere van der Schelde rees, belettende ende benemende haren natuerlijcken cours ende loop, daer zulck verdriet of quam, dat men ten veel platsen niet zayen en machte, daer bedorven ooc veel vruchten in de scheure, ende veel beesten beswolten van armoede ende ghebreke.

In **1425** krijgen we een nieuwe abt in de abdij van Sint Bertin. **Jean VII van Griboval** volgt Alard Trubert op. Jean VII zou overlijden in september 1447, 22 jaar later. Hij was het die de proostdijen, zowel van Arke als van Poperinge, terug liep opbouwen na de vernielingen van het jaar **1419**. Hij kocht ook de tol van Poperinge terug

In het jaar **1426** *werd de universiteit van Leuven opgericht. Zo schrijft men in het* ‘Memorieboek van Ghent’:

Item, in ’t jaer voorseyt vercreegh hertoch Jan van den Paus Martin de schole van de universiteyt te Luervene, ende de eerste lesse was ghelesen den eersten dach van november in ’t selve jaer.

1 https://books.google.be/books?id=ypNRAAAAcAAJ&printsec=frontcover&dq=d'hoop+poperinghe&hl=nl&sa=X&ved=0ahUKEwjKjaiY5Y3gAhUBKlAKHXjWA9cQ6AEIUDAG#v=onepage&q=d'hoop%20poperinghe&f=false

In het boek 'Précis analytique des archives de la Flandre-Occidentale'[2] *van Octave Delepierre vinden we voor het jaar 1727 de volgende akte waarin Poperinghe vermeld wordt:*
Oktober 1427
Nummer van het karton – 11 / ordenummer 19

Beslissing van de raad van de hertog van Bourgondië, in een zaak tussen de burgemeesters, schepenen en raden van de stad van Damme en Jan Doorghebroot, buger van de zelfde stad, van de ene kant
En de abt en de religieuzen van Sint Bertin te Sint Omaars, voor en in naam van **Willem Harinc en A. Bame,** ontvangers van de tolrechten te Poperinghe, van de andere kant.

De eerste partij pretendeert dat de privilegie van graaf Philippe, van 1180, de burgers van Damme heeft vrijgesteld van alle taksen, tollen en passagerechten voor hen en hun handelaars en kooplieden, en dit in geheel Vlaanderen en ook te Poperinghe.
De verdedigers antwoorden hierop dat vroeger, voor Philippe, de graaf van Vlaanderen **Arnold in 1107** aan het dorp Poperinghe en zijn heerlijkheid de kerk van Sint Bertin, alle rechten met wat er vanaf hangt, gegeven heeft – en dit voor de rest van de zielen van zijn voorgangers en nakomers.
Deze rechten zijn geratificeerd door Robert in 1110, door Diederik in 1147, door Boudewijn in 1197 en door Philippe zelf in 1179.
Ondanks deze lijst van ratificaties, kregen nu in deze zaak, de heren van Damme gelijk.

1428 – *In het 'Memorieboek van Ghendt' lezen we voor het jaar 1428 het volgende:*

[Item, in dit jaer was een jonghe maecht van xiiij jaren, gheboren uyt Loreynen, gheheeten Joanna, de welcke seer behulpich was den Franchoisen jeghen haerlieder vyanden, sy hadde dry stryden jeghens de Inghelschen ghewonnen, ende sy brochte weder dat de Inghelschen ghewonnen hadden aen de croone van Vranckrijck, sy placht selve den standaert te voeren in de stryden. (K. M.)

[2] https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=gri.ark:/13960/t1pg4g711;view=1up;seq=248

Het is duidelijk dat deze 'jonghe maecht' van 14 jaar uit Loreynen, gheheeten Joanna, Jeanne D'arc is, die later het symbool van Frankrijk zal worden. Een korte levensbeschrijving van haar is te vinden op:
https://historiek.net/jeanne-darc-nationale-heldin-van-frankrijk/621/

Op de 3de juli 1428 werd er een vrede gemaakt tussen de hertog Philips de Goede en Holland.

1429 – Het memorieboek van Ghendt
Item, in dit jaer was te Ghendt de hertoghe Philips t'synen blyden huwelicke gheconsenteert hondert ende vyftich nobelelen van viiij grooten stic.
Item, in dit voornoemde jaer was **groote beroerte in Casselambacht** ende in Cassel. Het ghemeente rees hem oppe jeghens de heeren. De bailliu van Cassele wilde meerder boeten hebben dan huerlieder previlegien inne hilden, ende omme dat meester Colbrant van der Choen, hooch bailliu van Cassele, hemlieden te stranghe was, ende meer nam dan hy schuldich was te nemene, daer omme destruwerden zy zyn casteel ter Beeverschuere ende wierpen 't omme.
In dit jaer trac men te Cassele om hemlieden te bringhene ter obeissance van den princhе, ende zy quamen den grave te ghemoet, blootshoofts, ende waren in gracien ontfanghen, Behoudens dat se gaven ses duusent nobelen ende alle huerlieden previlegien, ende zy moesten huerlieder harnasse ende wapenen draghen t' Ste Omaers, ende men gaf hemlieden nieuwe wetten.

Deze rebellie van de Casselse boeren heeft **Ivan Vanherpe** *beschreven in één van zijn kronieken, is terug te vinden op de volgende URL en wordt warm aanbevolen:*
http://www.dekronieken.com/P1431100.htm
Zie verder 1430

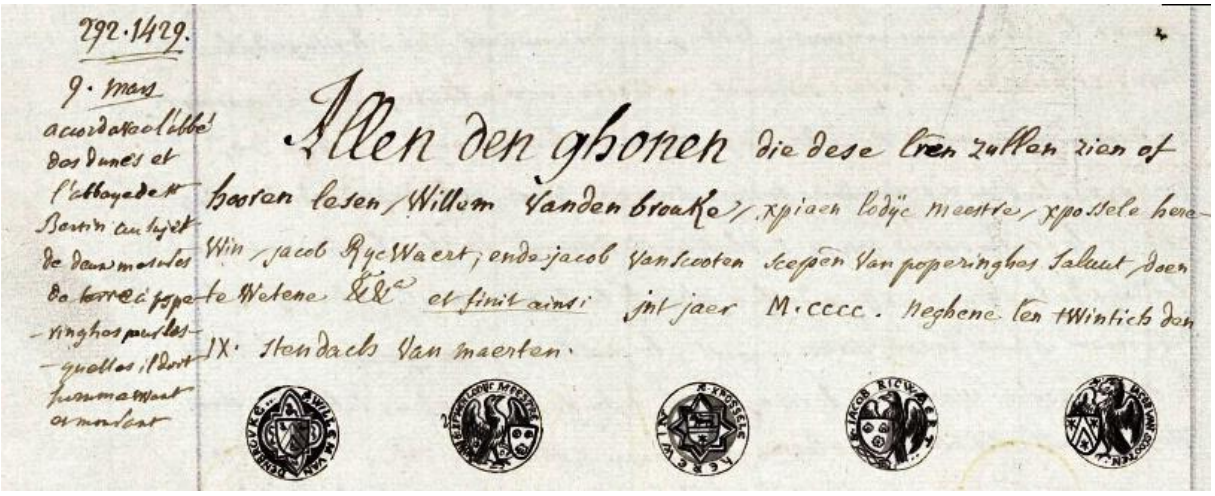
292.1429.
9. mars
Allen den ghonen die dese letren zullen zien of hooren lesen, Willem Vanden broucke, xpiaen lodyc meestre, xpostele here-win, jacob Ryewaert, ende jacob Vanscooten scepen van popperinghes saluut doen te wetene &c. et finit ainsi int jaer M.cccc. neghene ten twintich den IX. stendachs van maerten.

Op de 9ste maart **1429** komen de abdijen van Ter Duinen en deze van Sint Bertin akkoord over twee gemet grond, gelegen te Poperinge.
Maar over welke grond het hier gaat wordt niet vermeld.

Allen den ghonen die dese letteren zullen zien of hooren lesen
Willem Vandenbroucke, Chrispiaen Lodyc, meestre, chrispossele Herewin, Jacob Ryewaert, ende Jacob Vanscooten, schepenen van Poperinghes, saluut
Doen te weten etc…. et finit ainsi – int jaer L. CCCC neghen en twintich den ix sten dach van maerten

15 juli 1429 - De hoptiende van Poperinge

De raad van Gent stelt op de **15de juli 1429** *zijn vonnis op in een zaak rond de hoptienden van Poperinge. Dit besluit werd oorspronkelijk in het Vlaams opgesteld en begon alzo:*
De raedslieden mijns heeren hertoghen van Bourgongnen, grave van Vlaendren, van Artois ende van Bourgoengen, geordonneert in Vlaenderen, doen te wetene allen lieden dat vute dien dat onlancx es leden, zekre questie ende gheschil gheresen is ….
Doch in de registers van Dom Dewitte vertaalt hij de rest dan in het Frans. Gezien het belang van deze akte voor de Poperingse hoppeteelt, nemen we ze hier volledig over.

Les gens du conseil, de monseigneur le duc de Bourgoinge, comte de Flandres, d'Artois et de Bourgoinge, ordonné en Flandres,
seavoir faisons a tous,
que pourtant que nagueres certaine question et distorent est surcité et est encore pendant pardevant nous en la chambre du conseil de nos dis seigneurs à Gand
entre les religieux, abbé et couvent de l'èglise de St. Bertin en St. Omer, demandeurs et complaindens en cas de nouveautez sur saisine dune part,
Et **Henry de Belle, Jan Pigoot, Copping de Leene, Godin Evenvoren, alias Janssone et Diederycde Brassere,**
deffendeurs d'autre,
Dus voor de raad van Vlaanderen is er een zaak hangende tussen de abdij van Sint Bertin en 5 boeren van Poperinge….
… Provenant a cause que les mesmes religieux maintenoient qu'entre autres leurs biens et seigneuries leurs appartenantes quilz estoient en paisible possession et saisine de lever et rechepvoir par eulx et leurs gens et serviteurs
la dime de toutes avestures crues et dedens la cure de Poperinghes
aussy bien **de houblon** comme d'autres avestures,
assavoir de chaque onzième mont de houblon, l'un mont,
dont chasque mont tenoit quatre perches de houblon ou plus,
Dus de religieuzen van Sint Bertin bezitten in de keure van Poperinge alle tienden op de granen en planten, en dus ook op de hop die hier gekweekt wordt, te weten van elke 11 hopbergjes één bergje houdende vier hopstaken of meer…
… portant le droit et la mesme disme de chasque mesure,
septante cinq monts de houblon de la valeur de six livres parisis monnoy de Flandres ou environ,
et en avoit usé et possessé le dernière année et exploit,
Deze hoptiende wordt berekend rekening houdend dat men per gemet 75 bergjes hop kweekt, met een waarde van 6 ponden parisis, Vlaams geld of ongeveer…

nonobstant ce le mesme Henry de Belle, Jan Pigoot, Coppin de Leene, Godin Evencoren, alias Janssone et Diederyck de Braessere estoient venuz en de dans an et jour en cas sur certaines pieches de terre située en la cure de Poperinghes planté et gaigné avecq houblon

et avoient pins et emmené la disme dudit houblon
sans la vouloir payer en la manière cy dessus declairé ausdits demendeurs ou leurs fermiers, pourquoy les dis religieux estoient venus plaindre par devant nous
et avoient obtenuz nos lettres patentes de commission contenant la forme de complainte
dus niettegenstaande dit voorgaande recht, zijn Henry van Belle, Jan Pigoot, Coppin de Leene, Godin Evencoren alias Janssone en Diederyck de Brassere, gekomen in hetzelfde jaar en op dezelfde dag, waarbij ze bekenden dat ze op verschillende stukken grond binnen de keure van Poperinge hop geplant en gewonnen hadden en zij weigerden de hoptiende te leveren, wat de reden is voor de religieuzen om hier voor ons klacht in te dienen.

… en cas de nouveautez sur saisine on avoit fait commandement audit Henry de Bolle et autres surnommez quils restituoient et raportaoient sur la dicte place contentieuse les septante cinq monts de houblon pour la disme de chasque mesure,
Dont est fait mention en la mesme complainte
chascun autant quil pouvoit toucher en tant quil seroit en estre ou non pour la valeur dicelui de chaque mesure la somme de six livres parisis monnoye de Flandres,
sauve juste estimation et compte,
Dus als nieuwigheid heeft men aan de Henry de Bolle en de ander genoemden opgedragen hun hopplanten te tellen tot 75 per gemet om alzo de tiende te berekenen, waarvan sprake in de klacht, en werd de waarde hiervan bepaald op 6 ponden parisis, behalve juiste bepaling en rekening
… et que dores en avant ilz regarderoient de faire le somblable, ausquels commandemens ils, assavoir ledit Henry de Bolle, Jan Pigoot, Coppin de Leene et Godin Evenvoren alias Janssone, s'evoient opposé et par l'executeur de la dicte complainte fut consenti deffaut contre le dit Diederyck de Brassere sur la plache contentieuse,
Dus toen hebben allen hun rekening betaald hoewel ze hiertegen protesteerden, met uitzondering van Diederik de Brassere die zijn rekening niet kon betalen.
…pourtant qu'il ne comparoit point, et voirant leur opposition furent adjournez par devant nous en la dite chambre sur le douziesme jour de mois de avril dernier passé,
ou monstrer la cause de leur opposition et ledit Diederick de Braesere pour voiet par nous confermer le dit deffaut ou de condempner de nouveau,
En dus werd de zaak hier voor deze kamer gebracht om de reden van hun oppositie duidelijk te maken en in het geval van Diederik om opnieuw gevonnist te worden.
… auquel jour apres que les dis sieurs demandeurs avoient fait venir en avant leur dicte complainte a faict,

avoient requis le dit deffaut estre confermé et que les autres opposans temoient de valeur a nostre dicte ordonnance le restablissement par eulx fait sur la plache contentieuse par la marque dun estrain, contre quoy les mesmes opposans et aussy deffavlans deffendeurs avoient allegré aucunes raisons,

lesquelles nous avions oys, les avons tenus en nostre dit advis jusques a certain jour auquel nous avions jugé les mesmes opposans de faire en valeur ledit restablissement et comme dudit deffaut nous l'avions tenu en nostre dit advis jusques a certain autre jour ou il pendt encores, comme ceste cause et autres mieux et plus a plain puissent appevoir par les dictes lettres de complainte,
a la relation de l'executeur dicelle et certaines actes de la cour faictes la dessus
et soit ainsy que le jour d'aujourduy date de ces nostres dictes lettres
venoient et comparoient par devant nous en la dicte chambre**,** **Jan van Overbeke**, au nom et comme procureur des dits religieux de St. Bertin, demandeurs d'une part,
et **Pierre de Wesselare,** procureur des dis Henry de Bolle, Jan Pigoot, Coppin de Leene et Godin Evencoren alias Janssone, deffendeurs dautre part,
Dus alles wordt nog eens herhaald en dan mogen de advocaten nog een pleiten. Jan van Overbeke treedt op voor de abdij en Pieter de Wesselare voor de boeren van Poperinge.
…disant que les maistres pour faire et repos entre eulx et pour mettre jus et eviter ledit proces et les grands despens qui estoient apparens den suivre estoient a ecorder de leur dit different en ceste maniere,
En deze stellen dat zij om zware kosten en eindeloze proceduren te voorkomen overeen gekomen zijn op de volgende wijze;
… assavoir que les dis deffendeurs cognoistioient et entertenant le dit accord,
donnaient a cognoistre par devant nous en la dicte chambre, par ledit Pierre de Wisselare, leur procureur,
souffissament fondé aus dits demandeurs de la dicte ville de Poperinghes
leur dit droit de disme aussy bien de houblon comme autre et que les mesmes deffendeurs seront tenuz de payer de chascune mesure quils planteront doresenavant avecq houblon à la dicte eglise
annuellement **quarante gros** de disme comme et en la maniere et forme quilz ont donné et payé icy devant, requerens les dits procureurs que nous eussions volu juger et codempner en ce les dictes parties
De verdedigers bevestigen dat de abdij beschikt over de tienden in de stad Poperinge, waarbij men ook de hoptienden rekent, en zij gaan akkoord om voor elk gemet beplant met hop aan de abdij jaarlijks 40 groten als tiende te betalen op de manier en vorm zoals zij hiervoor gedaan hebben, waartoe men bereid is zich te laten veroordelen.

… Et nous inclin à leur requeste, consentons audit accord avons condampner et condampnons par cestres nostres lettres les dictes parties de tenir en ce et daccomplir en la forme et manière comme il est icy devant recongner jugant en outre a l'instance du procureur general de Flandres chascun des surnommer deffendeurs pour le faict et non jouissance par eulx faite ausdits demendeurs de leur dicte disme en la somme de trois livres parisis monnoy de Flandres à la fermier et payer au proffit de nos dits seigneurs son receveur des exploits de la dicte chambre

En zo worden de boeren veroordeeld door de raadslieden van de raad van Vlaanderen om zich aan dit akkoord te houden en tot een som van 3 ponden parisis, Vlaams geld aan de pachter van de hoptiende te betalen ten voordele van onze heer, zijn ontvanger in deze kamer.

… En congnoissance de cestre nous avons fait seeler ces noz lettres avecq trois de nos cachets pour nous tous, donné à Gand le quinzieme jour de juillet en l'an de nostre seigneur mil quatre cens vingt et neuf

En in erkenning van dit, hebben wij deze akte behangen met drie van onze zegelsvoor ons,

Gegeven te Gent op **de 15de dag van juli in het jaar ons heren 1429.**

En daarmee werd vanaf toen algemeen aanvaard dat men zijn hoptiende met geld kon betalen a rato van 40 groten per gemet.